

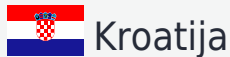
[Pradžia](#) > ... > [Pinigai Ir Piniginiai Reikalavimai](#) > [Nemokumas, Bankrotas](#) > Croatia

Nemokumas, bankrotas

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Nemokumo ir bankroto byla gali būti iškelta juridiniams asmenims, taip pat privataus skolininko turto atžvilgiu, jeigu įstatymuose nenurodyta kitaip. Pagal Bankroto įstatymą (kroat. *Stečajni zakon – SZ*) *Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys Nr. 71/15, 104/17, 36/22 ir 27/24) privatus skolininkas – tai fizinis asmuo, kurio individuali veikla apmokestinama pajamų mokesčiu pagal Pajamų mokesčio įstatymo (kroat. *Zakon o porezu na dohodak*) nuostatas, arba fizinis asmuo, apmokestinamas pelno mokesčiu pagal Pelno mokesčio įstatymo (kroat. *Zakon o porezu na dobit*) nuostatas

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

a) Nemokumo byla gali būti iškelta, jei teismas nustato, kad gresia neišvengiamas nemokumas, t. y. pareiškėjas gali pakankamai įtikinamai įrodyti, kad skolininkas negalės įvykdyti savo esamų įsipareigojimų suėjus jų terminui.

Laikoma, kad nemokumas yra neišvengiamas, jeigu pasiūlymo pateikimo metu aplinkybės, dėl kurių skolininkas laikomas nuolat nemokiu, dar neatsirado ir jeigu:

- Finansų agentūros (kroat. *Financijska agencija*) tvarkomame Mokėjimo įsipareigojimų vykdymo eilės registre įregistruotas vienas arba daugiau skolininko neįvykdytų įsipareigojimų, kurie pagrįstai turėjo būti įvykdyti ir kurių suma turėjo būti išieškota iš bet kurios jo sąskaitos be papildomo skolininko pritarimo, arba
- skolininkas daugiau nei 30 dienų vėluoja darbuotojams sumokėti darbo užmokesį pagal darbo sutartį, darbo teisės nuostatas, kolektyvinę sutartį, specialiąsias nuostatas arba kitą dokumentą, pagal kurį reglamentuojami darbdavių įsipareigojimai darbuotojams, arba
- skolininkas nesumoka įmokų ir mokesčių nuo ankstesnėje įtraukoje nurodyto darbo užmokesčio per 30 dienų nuo dienos, kurią jis privalėjo sumokėti darbuotojams darbo užmokesį.

b) Bankroto byla gali būti iškeliama, jeigu teismas nustato faktinius bankroto pagrindus, t. y. nemokumą arba pernelyg didelį įsiskolinimą.

Skolininkas taip pat gali pasiūlyti iškelti bankroto bylą, jei gali pakankamai įtikinamai įrodyti, kad negalės įvykdyti savo ankstesnių įsipareigojimų suėjus terminui (neišvengiamas nemokumas).

Neišvengiamam nemokumui, kaip bankroto pagrindui, atitinkamai taikomos nuostatos dėl neišvengiamo nemokumo, kaip nemokumo pagrindui.

Skolininkas laikomas nemokiu, jeigu jis nuolat negali įvykdyti savo finansinių įsipareigojimų. Aplinkybė, kad skolininkas įvykdė arba gali įvykdyti visus kai kurių kreditorių reikalavimus arba jų dalį, nereiškia, kad skolininkas yra mokus.

Skolininkas laikomas nemokiu:

- jeigu Finansų agentūros tvarkomame Mokėjimo įsipareigojimų vykdymo eilės registre įregistruotas vienas arba daugiau jo neįvykdytų įsipareigojimų, kurių terminas yra suėjęs daugiau nei prieš 60 dienų, kurie pagrįstai turi būti įvykdyti ir kurių suma turėjo būti išieškota iš bet kurios jo sąskaitos be papildomo skolininko pritarimo;
- jeigu jis nesumokėjo savo darbuotojams trijų iš eilės darbo užmokesčių pagal darbo sutartį, darbo teisės nuostatas, kolektyvinę sutartį, specialiąsias nuostatas arba kitą dokumentą, kuriuo reglamentuojami darbdavių įsipareigojimai darbuotojams.

Skolininkas laikomas pernelyg įsiskolinusiu, jeigu jo, kaip juridinio asmens, turto nebeužtenka turimiems įsipareigojimams įvykdyti.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Bankroto byloje bankrutuojančio subjekto turtas apima visą turtą, kuris priklausė skolininkui bankroto bylos iškelimo dieną ir kurį skolininkas įgijo bankroto bylos metu. Bankrutuojančio subjekto turtas naudojamas bankroto bylos išlaidoms sumokėti, skolininko kreditorių reikalavimams ir reikalavimams, kurie yra užtikrinti tam tikromis teisėmis į skolininko turtą, patenkinti.

Aplinkybė, kad anksčiau pagal įstatymus įgalioti skolininko atstovai arba privatus skolininkas iškelus bankroto bylą laisvai naudojami bankrutuojančio subjekto turtu, neturi teisinio poveikio, išskyrus atvejus, kai toks naudojimas reglamentuojamas bendrosiomis nuostatomis dėl pasitikėjimo viešaisiais registrais principo. Jeigu kita šalis padidina bankrutuojančio subjekto turto vertę, jai grąžinamas atitinkamas užmokestis iš bankrutuojančio subjekto turto.

Jeigu prieš iškeliant bankroto bylą arba bankroto proceso metu privatus skolininkas gauna palikimą pagal įstatymą arba testamentą, tik skolininkas turi teisę priimti arba atsisakyti priimti palikimą pagal įstatymą arba testamentą.

Jeigu skolininką su trečiuoju asmeniu sieja bendrosios nuosavybės arba kitokie teisiniai santykiai arba jeigu jis su trečiuoju asmeniu yra sudaręs jungtinės veiklos sutartį, atsiskaitymas iš jo turto vykdomas taikant atskiras su bankroto byla nesusijusias procedūras. Galima reikalauti iš tokių santykių kylančius įsipareigojimus įvykdyti atskirai iš skolininkui priklausančios turto dalies.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

a) Nemokumo byloje administratorius skiriamas laikantis tokių pat reikalavimų, kurie taikomi skiriant likvidatorių. Administratorių skiria teismas priimdamas sprendimą iškelti nemokumo bylą. Administratoriaus pareigos nustoja galioti restruktūrizavimo plano įsigaliojimo dieną, bankroto procedūros pradėjimo dieną arba kreditorių sprendimu.

Per nemokumo procesą administratorius privalo:

1. išanalizuoti skolininko verslo veiklą;
2. išanalizuoti skolininko turto ir įsipareigojimų sąrašą;
3. išanalizuoti įregistruotų reikalavimų patikimumą;
4. ginčyti reikalavimus, jeigu, atsižvelgiant į kreditorių pareiškimus arba dėl kitų priežasčių, jam kyla abejonių dėl jų tikrumo;
5. prižiūrėti skolininko verslo veiklą, visų pirma jo finansines operacijas, įsipareigojimų tretiesiems asmenims prisiėmimą, prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių priėmimą ir prekių arba paslaugų pardavimo veiklą kartu užtikrindamas, kad skolininko turtui nebūtų padaryta žalos;
6. paduoti teismui skundą, jeigu skolininkas pažeidžia SZ 67 straipsnio nuostatas;
7. padėti skolininkui parengti restruktūrizavimo planą arba dėl jo derėtis;
8. per derybas iš dalies perimti skolininko turto ar reikalų kontrolę, išskyrus jo dalį, kuria skolininkas gali laisvai disponuoti pagal SZ nuostatas;
9. išduoti įsakymus ir pažymas pagal SZ 69 ir 71 straipsnius;

10. užtikrinti, kad būtų laiku sumokėtos visos nemokumo bylos išlaidos;
11. naudojant standartinę formą pateikti teismui ataskaitą apie nemokumo bylos nagrinėjimo eigą;
12. vykdyti kitą veiklą pagal SZ.

Nuo pasiūlymo iškelti nemokumo bylą pateikimo dienos iki sprendimo iškelti nemokumo bylą priėmimo skolininkas gali atlikti tik tuos mokėjimus, kurie yra būtini jo įprastai verslo veiklai. Šiuo laikotarpiu skolininkas negali vykdyti įsipareigojimų, kurie atsirado ir kurių terminas suėjo prieš iškeliant nemokumo bylą, išskyrus įsipareigojimus, susijusius su darbo užmokesčio neatskaičius mokesčių mokėjimu skolininko darbuotojams ir buvusiems darbuotojams, kylančius iš darbo santykių, jeigu tokių įsipareigojimų vykdymo terminas suėjo iki nemokumo bylos iškėlimo dienos, taip pat susijusius su išėtinėmis išmokomis iki įstatymuose ir kolektyvinėse sutartyse nustatyto dydžio, su žalos atlyginimu dėl darbo vietoje patirtų sužalojimų arba profesinės ligos, su bazinių įmokų suma padidintu darbuotojų darbo užmokesčiu ir su kitomis darbuotojų materialinėmis teisėmis, numatytomis darbo sutartyse ir kolektyvinėse sutartyse, kurių terminas suėjo po to, kai buvo pateiktas pasiūlymas iškelti nemokumo bylą, taip pat kitus mokėjimus, būtinus įprastinei veiklai vykdyti, kaip nurodyta specialiajame įstatyme.

Nuo pasiūlymo iškelti nemokumo bylą pateikimo iki nutarties iškelti nemokumo bylą priėmimo skolininkas negali perleisti arba apsunkinti savo turto, išskyrus atvejus, kai yra gautas išankstinis administratoriaus arba, jeigu administratorius nepaskirtas, teismo sutikimas.

b) Bankroto byla. Bankroto byloje likvidatorius parenkamas atsitiktine tvarka iš teritorijos, kurią aptarnauja kompetentingas teismas, likvidatorių sąrašo arba iš aukštos kvalifikacijos likvidatorių sąrašo, išskyrus atvejus, kai SZ nurodyta kitaip. Remdamasis šia atranka, teismas likvidatorių paskiria nutartimi iškelti bankroto bylą. Išimtiniais atvejais, jeigu per nemokumo procesą, kuris vyko prieš iškeliant bankroto bylą, buvo paskirtas administratorius arba jeigu per bankroto procesą buvo paskirtas laikinasis likvidatorius, teismas likvidatoriumi paskiria tokį administratorių arba laikinąjį likvidatorių.

Likvidatoriui suteikiamos skolininko įmonės organų teisės ir pareigos, išskyrus atvejus, kai SZ nurodyta kitaip. Jeigu skolininkas bankroto bylos metu tęsia savo verslo veiklą pagal SZ 217 straipsnio 2 dalį, tokiai veiklai vadovauja likvidatorius.

Likvidatorius atstovauja skolininkui. Likvidatorius vadovauja tik tai privataus skolininko veiklai, kuri yra susijusi su bankrutuojančio subjekto turtu, ir atstovauja skolininkui kaip jo teisinis atstovas.

Likvidatorius privalo veikti sąžiningai ir tvarkingai, visų pirma jis privalo:

1. sutvarkyti buhalterinės apskaitos įrašus iki bankroto bylos iškėlimo datos;
2. sudaryti preliminarą bankroto bylos išlaidų sąmatą ir pateikti ją tvirtinti kreditorių komitetui;
3. sudaryti turto inventorizavimo komitetą;
4. sudaryti pradinį skolininko turto balansą;
5. deramai vadovauti skolininko pradėtą, tačiau ne iki galo atliktų veiksmų užbaigimui, taip pat veiklai, kuri yra būtina siekiant išvengti žalos skolininko turtui;
6. užtikrinti, kad būtų patenkinti skolininko reikalavimai;
7. sąžiningai vykdyti skolininko verslo veiklą, nurodytą SZ 217 straipsnio 2 dalyje;
8. pateikti Kroatijos pensijų draudimo įstaigai ir Kroatijos sveikatos draudimo įstaigai dokumentus, susijusius su apdraustųjų statusu pagal darbo teisę;
9. atlikus išsamų patikrinimą parduoti ar išieškoti skolininko turtą ir įgyvendinti jo teises, kurios sudaro bankrutuojančio subjekto turto dalį;
10. pateikti Finansų agentūrai prašymus parduoti skolininko nekilnojamąjį turtą, kilnojamąjį turtą, teises ir turtą internetiniame teismo aukcione ir prašymus įregistruoti skolininko nekilnojamąjį turtą, kilnojamąjį turtą, teises ir turtą nekilnojamojo turto ir kilnojamojo turto, parduoto vykdymo procese, registre;
11. iš anksto sumokėti Finansų agentūrai pardavimo internetiniame teismo aukcione išlaidas ir duomenų įrašymo į nekilnojamojo turto ir kilnojamojo turto, parduoto vykdymo procese, registrą išlaidas, kurios yra proceso išlaidos;
12. pasiręgti paskirstyti turtą kreditoriams ir atlikti paskirstymą po patvirtinimo;
13. pateikti galutinę ataskaitą kreditorių komitetui;
14. atlikti paskesnę turto paskirstymą kreditoriams;
15. užbaigus bankroto bylą, atstovauti sprendžiant su bankrutuojančio subjekto turtu susijusius klausimus pagal SZ.

Likvidatorius privalo ne rečiau kaip kas tris mėnesius teikti standartinės formos rašytines ataskaitas apie bankroto bylos eigą ir apie bankrutuojančio subjekto turto balansą.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Jeigu bankroto bylos iškėlimo metu kreditorius pagal įstatymą arba sutartį turėjo teisę į įskaitymą, bankroto bylos iškėlimas šiai teisei įtakos neturi.

Jeigu bankroto bylos iškėlimo metu yra vienas arba daugiau reikalavimų, kurie turi būti įskaityti, kai įvykdoma atidedamoji sąlyga, kurių terminas nesuėjęs arba kurie neturi būti įvykdyti tokiu pačiu būdu, įskaitymas atliekamas, kai įvykdomos būtinosios sąlygos. Įskaitymui netaikoma taisyklė, pagal kurią iškėlus bankroto bylą sueina neįvykdytų reikalavimų terminas ir pagal kurią nepiniginių reikalavimų bei neapibrėžtos piniginės vertės reikalavimų piniginė vertė nustatoma atsižvelgiant į jų vertę bankroto bylos iškėlimo momentu. Jeigu reikalavimas, su kuriuo turi būti atliktas įskaitymas, tampa besąlyginis ir jo terminas sueina prieš tai, kai atsiranda galimybė atlikti įskaitymą, įskaitymas netaikomas.

Įskaitymas taikomas reikalavimams, išreikštiems skirtingomis valiutomis arba apskaitos vienetais, jeigu tokias valiutas arba apskaitos vienetus galima nesunkiai pakeisti reikalavimo tenkinimo atliekant įskaitymą vietoje. Konvertavimas atliekamas pagal atsiskaitymo vietoje pranešimo apie įskaitymą gavimo metu galiojantį keitimo kursą.

Įskaitymo atlikti neleidžiama:

1. jeigu kreditoriaus įsipareigojimas bankrutuojančio subjekto turto atžvilgiu atsirado tik po to, kai buvo iškelta bankroto byla;
2. jeigu kitas kreditorius perdavė reikalavimą kreditoriui tik po to, kai buvo iškelta bankroto byla;
3. jeigu kreditorius įgijo perleistą reikalavimo teisę per paskutinius šešis mėnesius iki bankroto bylos iškėlimo arba jeigu paskutinius šešis mėnesius iki bankroto bylos iškėlimo dienos nebuvo iškelta nemokumo byla ir kreditorius žinojo arba turėjo žinoti, kad skolininkas tapo nemokus arba kad buvo pateiktas pasiūlymas iškelti skolininkui nemokumo arba bankroto bylą. Pagal nukrypti leidžiančią nuostatą įskaitymą atlikti leidžiama, jeigu buvo perleistas reikalavimas, susijęs su neįvykdytos sutarties įvykdymu, arba jeigu teisė į reikalavimo patenkinimą buvo iš naujo įgyta sėkmingai užginčijus skolininko sudarytą teisinį sandorį;
4. jeigu kreditorius teisę atlikti įskaitymą įgijo pagal nuginčijamą teisės aktą.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Jeigu bankroto bylos iškėlimo metu skolininkas ir kita jo sudarytos sutarties šalis yra neįvykdę dvišalės sutarties arba ją neviseškai įvykdę, likvidatorius gali įvykdyti sutartį už skolininką ir pareikalauti, kad kita šalis įvykdytų sutartį. Jeigu likvidatorius atsisako vykdyti sutartį, kita šalis gali pareikšti reikalavimus dėl sutarties pažeidimo tik kaip bankroto kreditorė. Jeigu kita sutarties šalis kreipiasi į likvidatorių su prašymu pranešti apie jo pasirinkimą, likvidatorius privalo nedelsdamas, tačiau ne vėliau kaip po posėdžio, per kurį pateikiamos ataskaitos, registruotu laišku pranešti kitai šaliai, ar ketina reikalauti įvykdyti sutartį. Pagal nukrypti leidžiančią nuostatą, jeigu kita šalis iki teismo posėdžio, kuriame nagrinėjamos ataskaitos, patirtų didelės žalos ir ji apie tai praneša likvidatoriui, likvidatorius privalo registruotu laišku per 8 dienas pranešti kitai šaliai, ar reikalaus įvykdyti sutartį. Jeigu likvidatorius to nepadaro, jis neturi teisės reikalauti įvykdyti sutartį.

Jeigu vykdytini įsipareigojimai yra dalomi ir kita šalis bankroto bylos iškėlimo metu yra iš dalies įvykdžiusi savo įsipareigojimus, tokia šalis turi teisę įgyvendinti savo teisę į atlygį, atitinkantį dalinį įsipareigojimų įvykdymą, kaip bankroto kreditorė, net jeigu likvidatorius pareikalavo įvykdyti likusią įsipareigojimų dalį. Kita šalis neturi teisės reikalauti grąžinti vertę, kuria padidėjo skolininko turtas dėl jos dalinio įsipareigojimų įvykdymo, remdamasi tuo, kad ji neįgyvendino savo teisės gauti atlygį.

Jeigu žemės registre padaromas įrašas dėl teisių išlaikymo, siekiant užtikrinti reikalavimą, susijusį su teisių į vieną iš skolininkui priklausančių objektų arba vienos iš skolininko naudai nurodytų teisių įgijimu arba panaikinimu, arba susijusį su tokios teisės turinio arba pirmumo pakeitimu, kreditorius savo reikalavimo patenkinimą gali gauti kaip kreditorius iš bankrutuojančio subjekto turto. Tai taikoma ir tais atvejais, kai

skolininkas buvo prisiėmęs visus kitus įsipareigojimus kreditoriui, kurių jis vėliau neįvykdė arba nevisiškai įvykdė. Ši nuostata pagal analogiją taikoma įrašams dėl teisių išlaikymo laivybos registre, statomų laivų registre ar orlaivių registre.

Jeigu prieš iškeliant bankroto bylą skolininkas parduoda savo kilnojamąjį turtą su sąlyga dėl teisių išlaikymo ir perduoda tokį turtą pirkėjo žinion, pirkėjas gali pareikalauti įvykdyti pirkimo-pardavimo sutartį. Tai taikoma ir tais atvejais, kai skolininkas yra prisiėmęs papildomų įsipareigojimų pirkėjui ir jis jų visų neįvykdo arba įvykdo tik iš dalies. Jeigu prieš iškeliant bankroto bylą skolininkas nusiperka nekilnojamojo turto su sąlyga dėl nuosavybės teisės išlaikymo ir pardavėjas perduoda jam tokį turtą valdyti, likvidatorius turi teisę pasirinkti pagal SZ 181 straipsnį.

Iškėlus bankroto bylą nekilnojamojo turto arba patalpų nuoma nesibaigia. Tai taikoma ir nuomos santykiams, kuriuose skolininkas dalyvauja kaip nuomotojas ir kurie yra susiję su objektais, kurie siekiant užtikrinti prievolių įvykdymą yra perduoti trečiajam asmeniui, finansavusiam jų įsigijimą arba gamybą. Kita šalis gali pasinaudoti teisėmis, susijusiomis su laikotarpiu iki bankroto bylos iškėlimo, taip pat su žala, patirta dėl sutarties nutraukimo prieš terminą, tik kaip bankroto kreditorė.

Likvidatorius gali nutraukti nekilnojamojo turto arba patalpų nuomos sutartį, kurią skolininkas yra sudaręs kaip nuomininkas, nepaisydamas sutarties termino ir pranešęs apie sutarties nutraukimą iki įstatymuose numatyto termino. Jeigu likvidatorius praneša apie sutarties nutraukimą, kita šalis, kaip bankroto kreditorė, gali reikalauti kompensacijos už sutarties nutraukimą prieš terminą. Jeigu bankroto bylos iškėlimo metu skolininkas nėra perėmęs nekilnojamojo turto arba patalpų, likvidatorius ir kita šalis gali nutraukti sutartį. Jeigu likvidatorius nutraukia sutartį, kita šalis, kaip bankroto kreditorė, gali reikalauti kompensacijos už sutarties nutraukimą prieš terminą. Kiekviena šalis kitos šalies prašymu privalo per 15 dienų pranešti kitai šaliai apie ketinimą nutraukti sutartį. Jeigu šalis to nepadaro, ji praranda teisę nutraukti sutartį.

Jeigu skolininkas, kaip nekilnojamojo turto arba patalpų nuomotojas iki bankroto bylos iškėlimo, turėjo su nuomos santykiais susijusių reikalavimų, kurie galėjo būti pareikšti ateityje, tokie reikalavimai gali būti pareikšti tiek, kiek jie susiję su nuomos mokesčiu arba nuoma už einamąjį kalendorinį mėnesį bankroto bylos iškėlimo metu. Jeigu bankroto byla iškeliamą po penkioliktos mėnesio dienos, ateityje ketinami pareikšti reikalavimai gali būti pareikšti kitą kalendorinį mėnesį ir jie turi būti konkrečiai susiję su atsiskaitymu pagal nuomos sutartį. Dėl priverstinio vykdymo atsiradę reikalavimai prilygsta sutartiniams reikalavimams.

Likvidatorius gali skolininko, kuris yra nuomotojas, vardu nutraukti nuomos santykius pranešęs apie tai prieš teisės aktuose nustatytą terminą, nepaisydamas sutartyje nustatyto pranešimo termino.

Trečioji šalis, kuriai likvidatorius perleido nekilnojamąjį turtą arba patalpas, kurias nuomojosi skolininkas, ir kuri dėl to užmezga nuomos santykius vietoj skolininko, gali nutraukti tokią sutartį pranešusi apie tai prieš teisės aktuose nustatytą terminą.

Jeigu skolininkas yra nuomininkas, kita sutarties šalis negali nutraukti nuomos sutarties po pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo:

1. dėl vėlavimo sumokėti nuomos arba išperkamosios nuomos įmoką, atsiradusią prieš iškeliant bankroto bylą;
2. dėl skolininko finansinės padėties pablogėjimo.

Dėl bankroto bylos iškėlimo su skolininku sudarytos darbo sutartys arba paslaugų teikimo sutartys nenutraukiamos. Bankroto bylos iškėlimas yra specialusis pateisinamas darbo sutarties nutraukimo pagrindas. Iškėlus bankroto bylą likvidatorius, veikdamas skolininko (kaip darbdavio) vardu, ir darbuotojas gali nutraukti darbo sutartį, nepaisydami sutartyje numatyto jos termino ir teisės aktų arba sutarties nuostatų dėl darbuotojų apsaugos. Įspėjimo terminas yra 1 mėnuo, išskyrus atvejus, kai įstatyme numatytas trumpesnis terminas. Jeigu darbuotojai mano, kad jų darbo sutartis nutraukta ne pagal teisės aktus, jie savo teises gali ginti pagal Darbo įstatymą (kroat. *Zakon o radu*).

Likvidatorius, remdamasis teismo patvirtinimu, gali sudaryti naujas terminuotas darbo sutartis be bendrosiose darbo teisės taisyklėse dėl terminuotų darbo sutarčių nustatytų apribojimų, kad galėtų užbaigti jau pradėtą verslo veiklą ir išvengti galimos žalos. Darbo užmokestį ir kitas su darbo santykiais susijusias išmokas likvidatorius nustato gavęs teismo patvirtinimą ir laikydamasis įstatymų bei kolektyvinės sutarties reikalavimų.

Įsipareigojimas sumokėti darbo užmokestį ir kitas su darbo santykiais susijusias išmokas, į kurias darbuotojai įgijo teisę po bankroto bylos iškėlimo, vykdomas iš bankrutuojančio subjekto turto.

Iškėlus bankroto bylą darbuotojų teisė dalyvauti baigiasi. Susitarimai su darbo taryba likvidatoriui neprivalomi.

Iškėlus bankroto bylą, su turto, kuris sudaro bankrutuojančio subjekto turtą, susiję skolininko nurodymai netenka galios. Jeigu nurodymus gavęs asmuo ne dėl savo kaltės nesužino apie bankroto bylą ir tęsia atitinkamą veiklą, laikoma, kad nurodymai tebegalioja. Asmens, gavusio nurodymus dėl tokios tęsiamos veiklos, reikalavimai tenkinami kaip bankroto kreditoriaus reikalavimai. Siekdamas ištaisyti žalą, nurodymus gavęs asmuo privalo tęsti veiklą po bankroto bylos iškėlimo, kol likvidatorius tokią veiklą perima. Su tokia veikla susijusius nurodymus gavusio asmens reikalavimai tenkinami iš bankrutuojančio subjekto turto kaip kreditorių reikalavimai.

Skolininkui arba skolininko pateikti pasiūlymai netenka galios bankroto bylos iškėlimo dieną, išskyrus atvejus, kai jie buvo priimti iki tos dienos.

Kalbant apie verslo sutartis, kuriomis asmuo yra įsipareigojęs teikti tam tikras paslaugas skolininko vardu, ir apie skolininko suteiktus įgaliojimus, susijusius su turto, kuris įtraukiamas į bankrutuojančio subjekto turtą, jeigu tokie įgaliojimai netenka galios iškėlus bankroto bylą, siekdamas ištaisyti žalą nurodymus gavęs asmuo privalo tęsti veiklą net ir iškėlus bankroto bylą, kol likvidatorius perima tokią veiklą. Su tokia veikla susijusius nurodymus gavusio asmens reikalavimai tenkinami iš bankrutuojančio subjekto turto kaip kreditorių reikalavimai.

Sutarčių nuostatos, kuriomis iš anksto atsisakoma SZ nuostatų taikymo arba jų taikymas apribojamas, neturi teisinės galios.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

a) Nemokumo byla – vykdymo, administracinės ar užtikrinimo procedūros prieš skolininką negali būti pradėtos nuo nemokumo bylos iškėlimo dienos iki jos užbaigimo. Visos tokios jau iškeltos bylos nemokumo bylos iškėlimo dieną sustabdomos. Sustabdyta byla kreditoriaus siūlymu atnaujinama:

- sudarius susitarimą dėl nemokumo, kiek tai susiję su reikalavimais arba reikalavimų dalimi, ginčijamais nemokumo byloje;
- priėmus įsiteisėjusį sprendimą nutraukti nemokumo bylą.

Šios nuostatos netaikomos byloms, kurioms nemokumo byla neturi įtakos, taip pat byloms, susijusioms su reikalavimais, atsiradusiais iškėlus nemokumo bylą.

Proceso metu, kuris vyksta teisme, priėmusiame nutartį sustabdyti bylą atsižvelgiant į iškeltą nemokumo bylą, ir kuris paskui priima galutinį sprendimą patvirtinti susitarimą dėl nemokumo, apimantį kreditoriaus reikalavimą, teismas tęsia bylos nagrinėjimą ir atmeta ieškinį arba nutraukia vykdymo procesą arba su prievolių įvykdymo užtikrinimu susijusią bylą, išskyrus tiek, kiek ji susijusi su nemokumo byloje ginčytais reikalavimais arba su jų dalimi.

b) Bankroto byla. Iškėlus bankroto bylą privatūs kreditoriai negali reikalauti priverstinio skolininko įsipareigojimų įvykdymo arba įgyvendinti savo teisių į reikalavimo užtikrinimą tos skolininko turto dalies, kuri sudaro bankrutuojančio subjekto turtą, atžvilgiu arba kito skolininko turto atžvilgiu. Kreditoriai, kurie nėra bankroto kreditoriai, neturi teisės reikalauti priverstinio vykdymo arba užtikrinimo, susijusio su privačių skolininkų būsimais reikalavimais, grindžiamais darbo santykiais arba kitais paslaugų teikimo santykiais, taip pat susijusio su jų tais pačiais pagrindais grindžiamais reikalavimais bankroto byloje, išskyrus vykdymą ir užtikrinimą, susijusį su išlaikymo reikalavimais ir kitais reikalavimais, kurie gali būti tenkinami iš skolininko darbo pajamų, iš kurių negali būti tenkinami kitų kreditorių reikalavimai. Tokie bankroto bylos iškėlimo metu vykstantys vykdymo ir užtikrinimo procesai nebetęsiami. Jeigu jie tęsiami, vykdymo procesui vadovaujantis teismas jį sustabdo.

Iškėlus bankroto bylą, kreditoriai, turintys teisę reikalauti, kad skolininko turto dalis nebūtų įtraukta į bankrutuojančio subjekto turtą (kroat. *izlučni vjerovnici*), siekdami pasinaudoti savo teisėmis, gali pradėti vykdymo ir užtikrinimo bylą skolininko atžvilgiu pagal bendrąsias vykdymo proceso taisykles. Sustabdyti vykdymo ir užtikrinimo procesai, kuriuos kreditoriai inicijavo prieš iškeliant bankroto bylą, tęsiami ir jiems vadovauja vykdymo bylas nagrinėjantis teismas pagal vykdymo proceso taisykles

Iškėlus bankroto bylą, kreditoriai, turintys teisę prašyti patenkinti atskirus reikalavimus (kroat. *razlučni vjerovnici*), neturi įgaliojimų inicijuoti vykdymo arba užtikrinimo bylą. Bankroto bylos iškėlimo metu jau iškeltos vykdymo ir užtikrinimo bylos sustabdomos. Sustabdytas vykdymo ir užtikrinimo bylas toliau nagrinėja bankroto bylą nagrinėjantis teismas pagal taisykles, kuriomis reglamentuojamas turto, kuriuo užtikrinti atskiri kreditorių reikalavimai, realizavimas per bankroto procesą.

Iškėlus bankroto bylą leidžiama daryti įrašus viešuosiuose registruose, jeigu tokiems įrašams padaryti keliamos išankstinės sąlygos buvo įvykdytos prieš įsigaliojant bankroto bylos iškėlimo teisinėms pasekmėms.

Iš bankrutuojančio subjekto turto kylančius reikalavimų, kurie nėra pagrįsti likvidatoriaus teisiniais veiksmais, neleidžiama patenkinti 6 mėnesius nuo bankroto procedūros pradžios.

Ši nuostata netaikoma:

1. iš bankrutuojančio subjekto turto tenkintiems reikalavimams, kylantiems iš dvišalės sutarties, kurią likvidatorius yra įsipareigojęs įvykdyti;
2. įsipareigojimams, kylantiems iš neterminuotų sutartinių santykių, suėjus pirmajam terminui, iki kurio likvidatorius galėjo nutraukti sutartį;
3. įsipareigojimams, kylantiems iš neterminuotų sutartinių santykių, jeigu likvidatorius yra gavęs atlygį bankrutuojančio subjekto turto naudai.

8 Kokios yra nemokumo bylą pasekmės tolesniam bylą, nebaigtą nagrinėti bankroto bylos iškėlimo metu, nagrinėjimui?

a) Nemokumo bylos. Nuo nemokumo bylos iškėlimo dienos iki jos pabaigos skolininkui negali būti iškelta civilinė byla. Visos tokios jau iškeltos bylos nemokumo bylos iškėlimo dieną sustabdomos. Sustabdyta byla kreditoriaus siūlymu atnaujinama:

- sudarius susitarimą dėl nemokumo, kiek tai susiję su reikalavimais arba reikalavimų dalimi, ginčijamais nemokumo byloje;
- priėmus įsiteisėjusį sprendimą nutraukti nemokumo bylą.

Šios nuostatos netaikomos byloms, kurioms nemokumo bylos neturi įtakos, taip pat byloms, susijusioms su reikalavimais, atsiradusiais iškėlus nemokumo bylą.

Proceso metu, kuris vyksta teisme, priėmusiame nutartį sustabdyti bylą atsižvelgiant į iškeltą nemokumo bylą, ir kuris paskui priima galutinį sprendimą patvirtinti susitarimą dėl nemokumo, apimantį kreditoriaus reikalavimą, teismas tęsia bylos nagrinėjimą ir atmeta ieškinį arba nutraukia vykdymo procesą arba su prievolių įvykdymo užtikrinimu susijusią bylą, išskyrus tiek, kiek ji susijusi su nemokumo byloje ginčytais reikalavimais arba su jų dalimi.

b) Bankroto bylos. Likvidatorius, veikdamas skolininko vardu ir jo naudai, perima ieškinius, įskaitant arbitražo procedūras, susijusias su bankrutuojančio subjekto turtu, kurios buvo nagrinėjamos bankroto bylos iškėlimo metu. Ieškiniai, susiję su bankroto byloje pareikštais reikalavimais, negali būti toliau nagrinėjami tol, kol jie nebus išnagrinėti teismo posėdyje, kuriame atliekama peržiūra.

Bankroto bylos iškėlimo metu skolininkui jau iškeltas bylas jo vardu perima likvidatorius, jeigu tokios bylos yra susijusios su:

1. turto neįtraukimu į bankrutuojančio subjekto turtą;
2. atskirų reikalavimų patenkinimu;
3. bankrutuojančio subjekto turto įsipareigojimais.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo byloje elementai?

a) Nemokumo byla. Skolininko kreditoriai nemokumo byloje – tai asmeniniai skolininko kreditoriai, kurie nemokumo bylos iškėlimo metu, turi piniginių reikalavimų skolininkui. SZ nuostatos dėl teisės balsuoti

sprendžiant bankroto klausimus atitinkamai taikomos kreditorių teisei balsuoti dėl restruktūrizavimo plano.

Kreditoriai balsuoja raštu užpildydami nurodytos formos balsavimo blanką. Balsavimo blankas turi būti pateiktas teismui ne vėliau kaip balsavimo posėdžio pradžioje ir jį turi pasirašyti bei patvirtinti įgaliojtas asmuo. Jeigu iki posėdžio pradžios kreditoriai balsavimo blanko nepateikia arba pateikia balsavimo blanką, iš kurio negalima neabejotinai nustatyti, kaip jie balsavo, laikoma, kad jie balsavo prieš restruktūrizavimo planą.

Kreditoriai per posėdį pateikia savo balsus užpildytame nustatytos formos balsavimo blanke. Jeigu balsavimo teisę turintys kreditoriai šiame posėdyje nebalsuoja, laikoma, kad jie balsavo prieš restruktūrizavimo planą.

Kiekviena balsavimo teisę turinčių kreditorių grupė dėl restruktūrizavimo plano balsuoja atskirai. Bankroto procedūrų dalyvių skirstymo taisyklės atitinkamai taikomos ir kreditorių skirstymui per nemokumo procesą.

Laikoma, kad kreditoriai pritarė restruktūrizavimo planui, jeigu už jį balsavo dauguma visų kreditorių ir jeigu kiekvienoje grupėje kreditorių, kurie balsavo už restruktūrizavimo planą, visų reikalavimų suma ne mažiau kaip dvigubai didesnė už kreditorių, kurie balsavo prieš planą, reikalavimų sumą.

Kreditoriai, kurie turi bendrą teisę arba kurių teisės sudarė vieną bendrą teisę iki nemokumo bylos pagrindų atsiradimo, balsavimo metu laikomi vienu kreditoriumi. Atitinkamai vertinami ir užtikrinimo teisių arba uzufrukto teisių turėtojai.

b) Kreditorių komitetas bankroto byloje. Siekdamas apsaugoti kreditorių interesus bankroto byloje, teismas gali prieš pirmąjį kreditoriams skirtą posėdį sudaryti kreditorių komitetą ir paskirti jo narius.

Kreditorių komitete turi būti atstovaujama ir didžiausius reikalavimus turintiems kreditoriams, ir kreditoriams, kurių reikalavimai yra maži. Be to, kreditorių komitete turi būti atstovaujama buvusiems skolininko darbuotojams, išskyrus atvejus, kai jie dalyvauja byloje kaip kreditoriai, reiškiantys nereikšmingus reikalavimus.

Kreditorių komiteto nariais gali būti paskirti kreditoriai, kurių užtikrinti atskiri reikalavimai (kroat. *razlučni vjerovnici*), ir asmenys, kurie nėra kreditoriai, tačiau galėtų prisidėti prie komiteto darbo savo specialiosiomis žiniomis.

Kreditorių komiteto narių skaičius turi būti nelyginis ir ne didesnis kaip devyni. Jeigu kreditorių yra mažiau nei penki, visiems kreditoriams suteikiami kreditorių komiteto narių įgaliojimai.

Kreditorių komitetas privalo prižiūrėti likvidatorių ir padėti jam vykdyti verslo veiklą, taip pat stebėti operacijas pagal SZ 217 straipsnį, tikrinti buhalterinę apskaitą ir kitus su verslu susijusius įrašus bei nurodyti atlikti apyvartos ir grynųjų pinigų sumos patikrą. Kreditorių komitetas gali įgalioti atskirus komiteto narius atlikti atskirus jo funkcijoms priskirtus veiksmus.

Vykdydamas savo funkcijas kreditorių komitetas visų pirma:

1. nagrinėja likvidatoriaus ataskaitas dėl bankroto bylos eigos ir dėl bankrutuojančio subjekto turto būklės;
2. tikrina apskaitos žurnalus ir visus dokumentus, kuriuos yra perėmęs likvidatorius;
3. teikia teismui skundus dėl likvidatoriaus atliktų veiksmų;
4. pritaria bankroto bylos išlaidų sąmatoms;
5. teismo prašymu teikia teismui nuomonę dėl skolininko turto likvidavimo;
6. teismo prašymu teikia teismui nuomonę dėl vykdomos verslo veiklos tęsimu arba dėl skolininko veiklos;
7. teismo prašymu teikia teismui nuomonę dėl pagrįstų nuostolių, kurie buvo nustatyti turto apraše, pripažinimo.

3) Kreditorių komitetas privalo informuoti kreditorius apie bankroto bylos eigą ir apie bankrutuojančio subjekto turto būklę.

Kreditorių susirinkimas

Teismas sušaukia kreditorių susirinkimą. Teisė jame dalyvauti suteikiama visiems bankroto kreditoriams, visiems bankroto kreditoriams, kurių reikalavimai užtikrinti atskirai, likvidatoriui ir privačiam skolininkui.

Per posėdį, kuriame teikiamos ataskaitos, arba per bet kurį vėlesnį posėdį kreditorių susirinkimas turi teisę:

1. sudaryti kreditorių komitetą, jeigu jis dar nėra sudarytas, pakeisti jo sudėtį arba jį paleisti;
2. skirti naują likvidatorių;
3. priimti sprendimą dėl skolininko veiklos tęsimo arba nutraukimo, taip pat dėl skolininko turto realizavimo būdo ir sąlygų;
4. nurodyti likvidatoriui parengti susitarimą su kreditoriais;
5. priimti visus kreditorių komiteto kompetencijai priskirtus sprendimus;
6. spręsti kitus klausimus, svarbius norint tinkamai išnagrinėti ir užbaigti bankroto bylą pagal SZ.

Kreditorių susirinkimas turi teisę pareikalauti likvidatoriaus teikti pranešimus ir ataskaitas apie susidariusią padėtį ir vykdomą veiklą. Jeigu kreditorių komitetas nesudaromas, kreditorių susirinkimas gali nurodyti atlikti likvidatoriaus valdomos apyvartos ir grynųjų pinigų sumų patikrą.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Iškėlus bankroto bylą skolininko, kaip juridinio asmens, teisės baigiasi ir jos perduodamos likvidatoriui. Iškėlus bankroto bylą privataus skolininko teisės valdyti turtą, kuris sudaro bankrutuojančio subjekto turtą, ir juo disponuoti perduodamos likvidatoriui.

Iškėlus bankroto bylą likvidatorius privalo nedelsdamas perimti viso bankrutuojančio subjekto turto valdymą ir administravimą.

Remdamasis nutartimi dėl priverstinio vykdymo, priimta iškeliant bankroto bylą, likvidatorius gali prašyti teismo nurodyti skolininkui perduoti turtą ir nustatyti šios nutarties priverstinio vykdymo priemones.

Kai nutartis dėl bankroto bylos iškėlimo tampa galutine, likvidatorius gali paprašyti teismo nurodyti tretiesiems asmenims, kurių žinioje yra bankrutuojančio subjekto turtui priskirto turto, perduoti tokį turtą. Kartu su tokiu prašymu likvidatorius turi pateikti dokumentą, patvirtinantį nuosavybės teisę į turtą. Teismas sprendimą dėl likvidatoriaus pasiūlymo priima išklauses asmenis, kurie disponuoja bankrutuojančio subjekto turtu.

Likvidatorius sudaro atskirų turto objektų, priskirtų bankrutuojančio subjekto turtui, sąrašą. Sprendžiant šį klausimą privatus skolininkas ir asmenys, kurie anksčiau buvo pagal įstatymą įgalioti atstovauti skolininkui, privalo bendradarbiauti su likvidatoriumi. Likvidatorius privalo surinkti iš šių asmenų būtiną informaciją, išskyrus atvejus, kai dėl to procesas būtų nepagrįstai vilkinamas.

Likvidatorius sudaro visų skolininko kreditorių, apie kuriuos jam žinoma iš skolininko verslo apskaitos žurnalų ir veiklos dokumentų, kitos iš skolininko gautos informacijos, pareikštų reikalavimų arba kitų šaltinių, sąrašą.

Likvidatorius sudaro sisteminę apžvalgą, kurioje nurodo ir lygina esamą bei bankroto bylos iškėlimo metu buvusį bankrutuojančio subjekto turtą, skolininko įsipareigojimus bei jų įvertinimą.

Bankrutuojančio subjekto turto aprašas, kreditorių sąrašas ir turto bei įsipareigojimų apžvalga turi būti pateikti teismo raštinei ne vėliau kaip likus aštuonioms dienoms iki teismo posėdžio, kuriame nagrinėjamos ataskaitos.

Verslo ir mokesčių teisės aktuose numatyta skolininko pareiga vesti verslo apskaitos žurnalus ir teikti ataskaitas iškėlus bankroto bylą nepakinta. Likvidatorius privalo vykdyti šias pareigas tiek, kiek jos susijusios su bankrutuojančio subjekto turtu.

Likvidatorius privalo ne vėliau kaip likus 15 dienų iki teismo posėdžio, kuriame nagrinėjamos ataskaitos, pateikti teismui ataskaitą apie skolininko ekonominę padėtį ir nurodyti tokios padėties priežastis – ši ataskaita bus skelbiama teismo elektroninėje skelbimų lentoje ne vėliau kaip likus 8 dienoms iki teismo posėdžio, kuriame nagrinėjamos ataskaitos.

Po teismo posėdžio, kuriame nagrinėjamos ataskaitos, likvidatorius privalo nedelsdamas parduoti turtą, kuris yra bankrutuojančio subjekto turto dalis, išskyrus atvejus, kai tai prieštarauja kreditorių susirinkimo sprendimui.

Likvidatorius privalo parduoti su bankroto byla susijusį turtą pagal kreditorių susirinkimo ir kreditorių komiteto nutarimus.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškelus nemokumo bylą?

Iškelus bankroto bylą skolininko, kaip juridinio asmens, teisės baigiasi ir jos perduodamos likvidatoriui. Iškelus bankroto bylą privataus skolininko teisės valdyti turtą, kuris sudaro bankrutuojančio subjekto turtą, ir juo disponuoti perduodamos likvidatoriui.

Iškelus bankroto bylą likvidatorius privalo nedelsdamas perimti viso bankrutuojančio subjekto turto valdymą ir administravimą.

Remdamasis nutartimi dėl priverstinio vykdymo, priimta iškeliant bankroto bylą, likvidatorius gali prašyti teismo nurodyti skolininkui perduoti turtą ir nustatyti šios nutarties priverstinio vykdymo priemones.

Kai nutartis dėl bankroto bylos iškelimo tampa galutine, likvidatorius gali paprašyti teismo nurodyti tretiesiems asmenims, kurių žinioje yra bankrutuojančio subjekto turtui priskirto turto, perduoti tokį turtą. Kartu su tokiu prašymu likvidatorius turi pateikti dokumentą, patvirtinantį nuosavybės teisę į turtą. Teismas sprendimą dėl likvidatoriaus pasiūlymo priima išklauses asmenis, kurie disponuoja bankrutuojančio subjekto turtu.

Likvidatorius sudaro atskirų turto objektų, priskirtų bankrutuojančio subjekto turtui, sąrašą. Sprendžiant šį klausimą privatus skolininkas ir asmenys, kurie anksčiau buvo pagal įstatymą įgalioti atstovauti skolininkui, privalo bendradarbiauti su likvidatoriumi. Likvidatorius privalo surinkti iš šių asmenų būtiną informaciją, išskyrus atvejus, kai dėl to procesas būtų nepagrįstai vilkinamas.

Likvidatorius sudaro visų skolininko kreditorių, apie kuriuos jam žinoma iš skolininko verslo apskaitos žurnalų ir veiklos dokumentų, kitos iš skolininko gautos informacijos, pareikštų reikalavimų arba kitų šaltinių, sąrašą.

Likvidatorius sudaro sisteminę apžvalgą, kurioje nurodo ir lygina esamą bei bankroto bylos iškelimo metu buvusį bankrutuojančio subjekto turtą, skolininko įsipareigojimus bei jų įvertinimą.

Bankrutuojančio subjekto turto aprašas, kreditorių sąrašas ir turto bei įsipareigojimų apžvalga turi būti pateikti teismo raštinei ne vėliau kaip likus aštuonioms dienoms iki teismo posėdžio, kuriame nagrinėjamos ataskaitos.

Verslo ir mokesčių teisės aktuose numatyta skolininko pareiga vesti verslo apskaitos žurnalus ir teikti ataskaitas iškelus bankroto bylą nepakinta. Likvidatorius privalo vykdyti šias pareigas tiek, kiek jos susijusios su bankrutuojančio subjekto turtu.

Likvidatorius privalo ne vėliau kaip likus 15 dienų iki teismo posėdžio, kuriame nagrinėjamos ataskaitos, pateikti teismui ataskaitą apie skolininko ekonominę padėtį ir nurodyti tokios padėties priežastis – ši ataskaita bus skelbiama teismo elektroninėje skelbimų lentoje ne vėliau kaip likus 8 dienoms iki teismo posėdžio, kuriame nagrinėjamos ataskaitos.

Po teismo posėdžio, kuriame nagrinėjamos ataskaitos, likvidatorius privalo nedelsdamas perduoti turtą, kuris yra bankrutuojančio subjekto turto dalis, išskyrus atvejus, kai tai prieštarauja kreditorių susirinkimo sprendimui.

Likvidatorius privalo perduoti su bankroto byla susijusį turtą pagal kreditorių susirinkimo ir kreditorių komiteto nutarimus.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

a) Nemokumo byla. Reikalavimai reiškiami Finansų agentūros kompetentingam padalinii užpildant standartinę formą, prie kurios pridedamos dokumentų, iš kurių kyla reikalavimas arba kurie jį patvirtina, kopijos.

Mokesčių administracija, kuri yra Finansų ministerijos padalinys (kroat. *Ministarstvo financija – Porezna uprava*), gali pareikšti reikalavimus, susijusius su mokesčiais, mokesčių priedais, privalomojo draudimo įmokomis, kurios pagal įstatymus turi būti atskaitomos nuo pajamų ir darbo užmokesčio, taip pat kitus reikalavimus, kuriuos ji turi teisę pareikšti pagal specialiąsias nuostatas, išskyrus reikalavimus, susijusius su darbo santykių pajamų apmokestinimu bei papildomu apmokestinimu ir įmokomis nuo apmokestinamosios vertės, taikomomis

asmenims, apdraustiems pagal darbo santykius reglamentuojančias taisykles.

Nemokumo byloje skolininko darbuotojai, buvę darbuotojai ir Finansų ministerijos mokesčių administratorius negali pareikšti reikalavimų, susijusių su darbo santykiais ir išėtinėmis išmokomis iki įstatymuose arba kolektyvinėje sutartyje nurodytos sumos, taip pat reikalavimų, susijusių su dėl darbo vietoje patirto sužalojimo arba profesinės ligos atsiradusiais nuostoliais; tokie reikalavimai negali būti aptariami susitarime dėl nemokumo. Jeigu pareiškėjas šių reikalavimų nenurodė pasiūlyme iškelti nemokumo bylą arba klaidingai juos nurodė, skolininko darbuotojai ir buvę darbuotojai bei Finansų ministerijos mokesčių administratorius turi teisę pateikti prieštaravimą.

Kreditoriai, turintys teisę, kad jų reikalavimai būtų užtikrinti įkeitimu (kroat. *razlučni vjerovnici*), kompetentingam Finansų agentūros padaliniui per reikalavimui pateikti nustatytą terminą turi pranešti apie savo teises, reikalavimo užtikrinimo įkeitimu teisinį pagrindą ir skolininko turto, kuriam galioja jų teisė užtikrinti reikalavimą įkeitimu, dalį, taip pat nurodyti, ar jie atsisako teisės patenkinti atskirą reikalavimą.

Kreditoriai, turintys teisę reikalauti, kad dalis skolininko turto nebūtų įtraukta į bankrutuojančio subjekto turta (kroat. *izlučni vjerovnici*), privalo iki reikalavimo pateikimo termino pranešti kompetentingam Finansų agentūros padaliniui apie savo teises, atleidimo nuo mokesčio teisinį pagrindą ir skolininko turto dalį, kuriai taikoma jų atleidimo nuo mokesčio teisė.

Savo pranešime šių dviejų rūšių kreditoriai (kroat. *razlučni vjerovnici ir izlučni vjerovnici*) privalo išreikšti savo sutikimą arba nesutikimą dėl reikalavimų patenkinimo iš turto, kuriam galioja jų teisė dėl atskiro reikalavimų patenkinimo, sustabdymo arba dėl turto, kurio jie turi teisę reikalauti neįtraukti į bankrutuojančio subjekto turta, atskyrimo sustabdymo įgyvendinant restruktūrizavimo planą.

Susitarimas su kreditoriais neturi pažeisti kreditorių teisės į reikalavimų patenkinimą iš turto, kuriuo atskirai užtikrinti tokie reikalavimai, išskyrus atvejus, kai tame susitarime nurodyta kitaip. Jeigu susitarime dėl nemokumo aiškiai nustatyta kitaip, jame turi būti nurodyta, kuri šių kreditorių teisių dalis turi būti sumažinta, kuriam laikui bus atidėtas reikalavimų patenkinimas ir kokios kitos susitarimo dėl nemokumo nuostatos taikomos šioms teisėms.

Jeigu kreditorius nepareiškia reikalavimo, tačiau jis yra nurodytas pasiūlyme iškelti nemokumo bylą, laikoma, kad toks reikalavimas yra pareikštas.

Skolininkas ir administratorius (jeigu jis paskirtas) privalo išdėstyti savo požiūrį į kreditorių pareikštus reikalavimus. Tokios pastabos pateikiamos Finansų agentūros kompetentingam padaliniui užpildant standartinę formą, kurioje dėl kiekvieno reikalavimo nurodoma ši informacija:

1. reikalavimo numeris pareikštų reikalavimų lentelėje;
2. kreditorių tapatybei nustatyti reikalinga informacija;
3. pareikšto reikalavimo suma;
4. skolininko ir patikėtinio, jei jis paskirtas, pareiškimas dėl reikalavimo pripažinimo arba užginčijimo;
5. ginčijama reikalavimo suma;
6. aplinkybės, patvirtinančios ginčijamo reikalavimo arba jo dalies nepagrįstumą.

Pasibaigus laikotarpiui, per kurį galima išdėstyti požiūrį į pareikštus reikalavimus, skolininkas ir administratorius (jeigu jis paskirtas) negali ginčyti reikalavimų, kuriuos jie yra pripažinę.

Kreditorius gali ginčyti kito kreditoriaus pareikštą reikalavimą.

Prieštaravimas dėl reikalavimo teikiamas Finansų agentūros kompetentingam padaliniui užpildant standartinę formą ir jame turi būti nurodyta ši informacija:

1. reikalavimą ginčijančio kreditoriaus tapatybei nustatyti reikalinga informacija;
2. reikalavimo numeris pareikštų reikalavimų lentelėje;
3. ginčijamą reikalavimą pateikusių kreditoriaus tapatybei nustatyti reikalinga informacija;
4. pareikšto reikalavimo, kuris yra ginčijamas, suma;
5. reikalavimą ginčijančio kreditoriaus pareiškimas;
6. ginčijama reikalavimo suma;
7. aplinkybės, patvirtinančios ginčijamo reikalavimo arba jo dalies nepagrįstumą.

Finansų agentūra sudaro standartinės formos pareiškų reikalavimų lentelę ir ginčijamų reikalavimų lentelę.

a) Bankroto byla. Reikalavimai pareiškiami likvidatoriui užpildant du standartinės formos egzempliorius, prie kurių pridedamos dokumentų, iš kurių kyla reikalavimas arba kurie jį patvirtina, kopijos.

Likvidatorius parengia skolininko darbuotojų ir buvusių darbuotojų visų reikalavimų iki bankroto bylos iškėlimo, kurių sumos turi būti nurodytos neatskaičius mokesčių ir juos atskaičius, sąrašą; turi būti pateikti pasirašyti du pareiškų reikalavimų egzemplioriai.

Paskesnės eilės kreditorių reikalavimai reiškiami tik specialiu teismo kvietimu. Reiškiant tokius reikalavimus turėtų būti nurodyta, kad jų tenkinimo eilė yra paskesnė, taip pat eilė, kuria kreditorius turi teisę reikalauti tenkinti jo reikalavimą.

Kreditoriai, kurie turi teisę reikalauti neįtraukti tam tikro turto į bankrutuojančio subjekto turtą (kroat. *izlučni vjerovnici*), privalo pranešti likvidatoriui apie savo teisę pareikšti tokį reikalavimą ir nurodyti tokios teisės pagrindą, taip pat nurodyti turtą, kurio atžvilgiu taikoma ši teisė, arba savo teisę gauti kompensaciją už teisę reikalauti neįtraukti turto į bankrutuojančio subjekto turtą.

Kreditoriai, kurių reikalavimai užtikrinti atskirai (kroat. *razlučni vjerovnici*), privalo pranešti likvidatoriui apie savo teisę į reikalavimo įvykdymą iš užtikrinimo priemonės ir nurodyti tokios teisės pagrindą, taip pat nurodyti turtą, kuriuo užtikrintas reikalavimas. Jeigu tokie kreditoriai taip pat pareiškia reikalavimą kaip bankroto kreditoriai, jie privalo nurodyti bankroto skolininko turto dalį, kuria atskirai užtikrintas jų reikalavimas, taip pat savo reikalavimo sumą, kuri, kaip numatoma, nebus atlyginta įgyvendinus tokią teisę į reikalavimo užtikrinimą.

Kreditoriai, kurių reikalavimai yra užtikrinti atskirai ir kurie neinformuoja likvidatoriaus apie tokį užtikrinimą, nepraranda teisės įgyvendinti savo teisės į reikalavimo užtikrinimą. Išimtimi laikomi atvejai, kai kreditoriai, kurių reikalavimai yra užtikrinti atskirai, praranda teisę pasinaudoti reikalavimo užtikrinimu ir negali reikalauti bankroto skolininko arba kreditoriaus atlyginti nuostolius arba sumokėti kitokią kompensaciją, jeigu objektas, kuriuo buvo užtikrintas reikalavimas, buvo realizuotas per bankroto procesą jiems nedalyvaujant, o teisė pasinaudoti atskiru reikalavimo užtikrinimu nebuvo įrašyta į viešąjį registrą arba likvidatorius apie ją nežinojo ir negalėjo žinoti.

Pareiškų reikalavimų sumos ir tenkinimo eilė nagrinėjamos per parengiamąjį posėdį.

Likvidatorius privalo aiškiai nurodyti, ar jis pripažįsta kiekvieną pareišką reikalavimą, ar jį ginčija.

Likvidatoriaus, privataus skolininko arba vieno iš bankroto kreditorių ginčijami reikalavimai nagrinėjami atskirai. Teisės reikalauti neįtraukti turto į bankrutuojančio subjekto turtą ir teisės į reikalavimo užtikrinimą nenagrinėjamos.

Laikoma, kad reikalavimas pripažintas, jeigu per parengiamąjį posėdį jį pripažįsta likvidatorius ir jo neginčija bankroto kreditorius arba jeigu pareikštas prieštaravimas atmetamas. Jeigu privatus skolininkas ginčija reikalavimą, tai netrukdo jį pripažinti.

Teismas sudaro išnagrinėtų reikalavimų lentelę, kurioje prie kiekvieno pareikšto reikalavimo nurodo pripažintą reikalavimo sumą, jo tenkinimo eilę ir asmenį, kuris užginčijo reikalavimą. Į lentelę įrašomi ir privataus skolininko prieštaravimai dėl reikalavimų. Teismas informaciją apie pripažintus reikalavimus taip pat nurodo įsakomuosiuose vekseliuose ir kituose skolos dokumentuose.

Remdamasis išnagrinėtų reikalavimų lentele teismas priima nutartį, kurioje nurodo pripažintų arba ginčijamų atskirų reikalavimų sumą ir tenkinimo eilę. Šia nutartimi teismas taip pat nurodo pareikšti ieškinį dėl reikalavimų pripažinimo arba užginčijimo.

Jeigu likvidatorius ginčija reikalavimą, teismas nurodo kreditoriui pareikšti ieškinį skolininkui dėl ginčijamo reikalavimo pripažinimo.

Jeigu vienas iš bankroto kreditorių ginčija likvidatoriaus pripažintą reikalavimą, teismas nurodo tokiam kreditoriui pareikšti ieškinį dėl ginčijamo reikalavimo pripažinimo. Tokioje byloje reikalavimą ginčijantis asmuo veikia skolininko vardu ir jo interesais.

Jeigu ginčijami skolininko darbuotojų ir buvusių darbuotojų reikalavimai, ieškinys dėl ginčijamų reikalavimų pripažinimo reiškiamas pagal teisme taikomas bendrąsias procesines nuostatas ir specialiąsias darbo ginčų nagrinėjimo nuostatas.

Jeigu dėl ginčijamo reikalavimo išduotas vykdomasis raštas, teismas nurodo reikalavimą ginčijančiai šaliai pareikšti ieškinį, kad įrodytų savo prieštaravimo esmę.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Su kreditoriais atsiskaitoma pagal pinigų srauto principą. Jeigu turimo turto užtenka tik atsiskaityti iš dalies, į paskesnės eilės kreditorius neatsižvelgiama. Atsiskaitymą vykdo likvidatorius. Prieš kiekvieną atsiskaitymą likvidatorius turi gauti kreditorių komiteto arba teismo (jeigu kreditorių komitetas nesudarytas) sutikimą.

Aukščiausio lygio pirmaeiliai reikalavimai apima skolininko darbuotojų ir buvusių darbuotojų reikalavimus, atsiradusius iki bankroto bylos iškilimo dienos dėl darbo santykių, reikalavimus, susijusius su biudžetu, institutais ar fondais pagal specialias taisykles, kurių dydis atitinka visų darbo užmokesčio ar darbo užmokesčio išlaidų dalį, išeitinę išmoką, kurios dydis numatytas įstatyme arba kolektyvinėje sutartyje, ir reikalavimus, kylančius dėl žalos, patirtos dėl darbe padarytos žalos ar su darbu susijusios ligos, atlyginimo.

Antrąją eilę tenkinami didesnio prioriteto reikalavimai apima visus kitus skolininkui reiškiamus reikalavimus, išskyrus prie mažesnio prioriteto reikalavimų priskiriamus reikalavimus.

Patenkinus didesnio prioriteto reikalavimus, prie mažesnio prioriteto reikalavimų priskiriami reikalavimai tenkinami šia eile:

1. palūkanos, priskaičiuotos nuo bankroto kreditorių reikalavimų sumų nuo bankroto bylos iškilimo;
2. atskirų kreditorių patirtos bylinėjimosi išlaidos;
3. baudos, skirtos už nusikaltimus arba baudžiamuosius nusižengimus, ir su baudžiamuoju procesu susijusios išlaidos;
4. reikalavimai dėl skolininko paslaugų laisvo teikimo;
5. reikalavimai grąžinti paskolas, kuriomis būtų pakeistas bendrovės dalyvio kapitalas arba atitinkamas reikalavimas.

Neįvykdytų reikalavimų terminas sueina iškėlus bankroto bylą.

Reikalavimai, kuriems taikoma naikinamoji sąlyga, kuri įvykdoma iškėlus bankroto bylą, laikomi besąlyginiais reikalavimais tol, kol įvykdoma ši sąlyga.

Bankroto administravimo išlaidos visų pirma apmokamos ir kiti su bankrutuojančio subjekto turtu susiję įsipareigojimai visų pirma įvykdomi iš bankrutuojančio subjekto turto. Likvidatorius patenkina reikalavimus iš eilės atsižvelgdamas į tai, kada suėjo jų terminas.

Prieš pradėdamas atsiskaitymą, likvidatorius sudaro reikalavimų, kurie bus tenkinami vykdant atsiskaitymą, sąrašą (atsiskaitymo sąrašas). Skolininko esamų ir buvusių darbuotojų reikalavimai, kylantys iš darbo santykių ir atsiradę iki bankroto bylos iškilimo, tenkinami išmokant jų sumą neatskaičius mokesčių. Sąraše turi būti nurodyta reikalavimų suma ir suma, kuri gali būti išmokėta kreditoriams iš bankrutuojančio subjekto turto.

Kreditorius, kurio reikalavimai yra užtikrinti atskirai ir kuriam skolininkas atsako asmeniškai, turėtų ne vėliau kaip per 15 dienų nuo atsiskaitymo sąrašo paskelbimo pateikti likvidatoriui įrodymų apie teisės pasinaudoti reikalavimo užtikrinimu atsisakymą (ir nurodyti tokio reikalavimo sumą) arba apie tai, kad teisė į atskirą reikalavimo užtikrinimą nebuvo įgyvendinta. Jeigu jis laiku nepateikia įrodymų, dalinio atsiskaitymo atveju jo reikalavimai netenkinami.

Dalinio atsiskaitymo atveju reikalavimai su atidedamąja sąlyga tenkinami visiškai. Vykdamas atsiskaitymą šiems reikalavimams patenkinti reikalinga turto dalis rezervuojama.

Per galutinį atsiskaitymą iš bankrutuojančio subjekto turto reikalavimai su atidedamąja sąlyga netenkinami, jeigu galimybė, kad numatyta sąlyga bus įvykdyta, yra tokia menka, kad atsiskaitymo metu ji nėra reikšminga. Tokiu

atveju per ankstesnius atsiskaitymus tokiam reikalavimui patenkinti rezervuotos sumos įtraukiamos į turta, iš kurio atliekamas galutinis atsiskaitymas.

Kreditoriams, su kuriais nebuvo atsiskaityta vykdant dalinį atsiskaitymą ir kurie vėliau įvykdo SZ 275 ir 276 straipsniuose nurodytas sąlygas, per kitą atsiskaitymą iš likusio bankrutuojančio subjekto turto išmokama tokia pati suma, kaip ir kitiems kreditoriams. Tik tada galima toliau tenkinti kitų kreditorių reikalavimus.

Galutinis atsiskaitymas pradedamas užbaigus bankrutuojančio subjekto turto realizavimą. Galutinį atsiskaitymą galima inicijuoti tik gavus teismo sutikimą.

Jeigu vykdant galutinį atsiskaitymą visų kreditorių reikalavimai gali būti visiškai patenkinti, likvidatorius perveda likusį perviršį privačiam skolininkui. Jeigu skolininkas yra juridinis asmuo, likvidatorius perduoda kiekvienam asmeniui, kuris skolininko atžvilgiu turi reikalavimų, tokią perviršio dalį, kurią toks asmuo turėtų teisę gauti, jeigu skolininkas būtų likviduojamas ne dėl bankroto.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

a) Nemokumo byla. Jeigu kreditoriai pritaria restruktūrizavimo planui, teismas nutartimi pripažįsta pritarimą restruktūrizavimo planui ir patvirtina susitarimą su kreditoriais, išskyrus atvejus, kai:

- vienas iš kreditorių pakankamai įtikinamai įrodo, kad pagal restruktūrizavimo planą jis turėtų teisę gauti mažiau nei galėtų pagrįstai tikėtis gauti tuo atveju, jeigu restruktūrizavimas nebūtų vykdomas;
- atsižvelgiant į restruktūrizavimo planą neatrodo tikėtina, kad jį įgyvendinus skolininkas galės tapti moku iki einamųjų metų pabaigos ir per dvejus paskesnius kalendorinius metus;
- restruktūrizavimo plane nenurodytas sumų, kurias kreditoriai gautų, jeigu jų reikalavimai nebūtų ginčijami, išmokėjimas; arba;
- restruktūrizavimo plane siūloma kapitalizuoti vieno arba daugiau kreditorių reikalavimus ir skolininko dalyviai nėra priėmę nutarimo pritari tokiai veiklai pagal Bendrovių įstatymą (kroat. *Zakon o trgovačkim društvima*).

Jeigu neįvykdomos susitarimo su kreditoriais patvirtinimo sąlygos, teismas priima nutartį, kurioje nurodo, kad susitarimas su kreditoriais netvirtinamas, ir sustabdo bylos nagrinėjimą.

Patvirtintas susitarimas su kreditoriais turi teisinį poveikį ir byloje nedalyvavusiems, ir joje dalyvavusiems kreditoriams, ir jų užginčyti reikalavimai vėliau pripažįstami.

Skolininkas, kuris gavo pelno iš įsipareigojimų, kurie yra nurašyti pagal patvirtintą susitarimą su kreditoriais, turi išsaugoti tokį gautą pelną iki visų iš susitarimo su kreditoriais kylančių įsipareigojimų įvykdymo termino pabaigos.

Jeigu kreditorius nurašo skolininko įsipareigojimą pagal patvirtintą susitarimą su kreditoriais, nurašyto įsipareigojimo suma pripažįstama kreditoriaus išlaidomis, kurios gali būti atskaitomos apskaičiuojant mokesčius.

b) Bankroto byla. Iš karto po to, kai užbaigiamas galutinis atsiskaitymas, teismas priima nutartį užbaigti bankroto bylą, kuri pateikiama institucijai, tvarkančiai registrą, kuriame įregistruotas skolininkas. Išregistruoto iš registro skolininko, kuris yra juridinis asmuo, nebelieka, o skolininkas, kuris yra fizinis asmuo, netenka individualią veiklą vykdančio prekybininko, verslininko arba savarankiškai dirbančio asmens statuso.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Užbaigus bankroto procesą prieš privatų skolininką bankroto kreditoriai gali toliau neribotai siekti savo likusių reikalavimų patenkinimo.

Bankroto kreditoriai gali reikalauti priverstinai įvykdyti skolininko įsipareigojimus, remdamiesi nutartimi dėl jų reikalavimų pripažinimo, jeigu tokie reikalavimai yra pripažinti ir skolininkas jų neužginčijo per parengiamąjį posėdį. Nesėkmingai užginčytas reikalavimas prilygsta neužginčytam reikalavimui.

Likvidatoriaus arba vieno iš kreditorių siūlymu, arba veikdamas *ex officio*, teismas nurodo tęsti procesą, kad būtų

toliau atsiskaitoma su kreditoriais, jeigu po paskutinio teismo posėdžio:

1. įvykdomos atsiskaitymo su kreditoriais iš rezervuotų sumų būtinosis sąlygos;
2. iš bankrutuojančio subjekto turto išmokėtos sumos vėl įtraukiamos į bankrutuojančio subjekto turta;
3. randama turto, kuris sudaro bankrutuojančio subjekto turto dalį.

Teismas nurodo tęsti procesą, kad būtų toliau atsiskaitoma su kreditoriais, nepaisydamas aplinkybės, kad byla yra užbaigta.

Teismas gali nebevykdyti paskesnio atsiskaitymo ir gali pervesti kreditoriams sumą, iš kurios galima vykdyti atsiskaitymą, arba perduoti rastą objektą privačiam skolininkui, jeigu jis mano, kad tai tikslinga atsižvelgiant į nereikšmingą sumos dydį arba į mažą objekto vertę ir į atsiskaitymo proceso tęsimo išlaidas. Teismas gali nustatyti sąlygą, pagal kurią atsiskaitymas tęsiamas tik jeigu iš anksto apmokamos tokio proceso išlaidos.

Užbaigęs vėlesnį atsiskaitymą, teismas priima nutartį užbaigti bankroto bylą.

Kai nurodoma vykdyti paskesnį atsiskaitymą, likvidatorius pagal galutinį sąrašą išdalija sumą, kuria galima laisvai disponuoti, arba sumą, gautą realizavus vėliau rastą bankrutuojančio subjekto turto dalį. Likvidatorius teismui pateikia galutinę ataskaitą.

Kreditoriai, kurių reikalavimai turi būti tenkinami iš bankrutuojančio subjekto turto ir apie kurių reikalavimus likvidatorius sužino:

1. vykdydamas dalinį atsiskaitymą, kai nustatoma atsiskaityti skirta turto dalis,
2. vykdydamas galutinį atsiskaitymą, kai užbaigiamas paskutinis posėdis,
3. vykdydamas paskesnį atsiskaitymą, kai paskelbiamas tokiam atsiskaitymui skirtas sąrašas,

gali reikalauti atsiskaityti tik iš bankrutuojančio subjekto turto, likusio įvykdžius atsiskaitymą.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Kiekvienas kreditorius apmoka savo išlaidas, patirtas per nemokumo ir bankroto procesus, išskyrus atvejus, kai SZ nurodyta kitaip.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nuginkėjimo ar jų nevykdytinumo?

Likvidatorius, veikdamas skolininko vardu, ir bankroto kreditoriai gali pagal SZ nuostatas ginčyti teisinius veiksmus, atliktus prieš iškeliant bankroto bylą, kurie trukdo vienodai atsiskaityti su bankroto kreditoriais (ir dėl to kreditoriai patiria žalos) arba pagal kuriuos vieniems kreditoriams suteikiama viršenybė prieš kitus (kreditorių privilegijavimas). Tokiems teisiniams veiksams prilygsta neveikimas, dėl kurio skolininkas neteko teisės arba kuriuo buvo grindžiami, palaikomi arba užtikrinti jam pareikšti piniginiai reikalavimai.

Teisiniai veiksmai, kuriais kreditoriui suteiktas užtikrinimas arba patenkintas jo reikalavimas, arba sudarytos sąlygos tokiam užtikrinimui arba patenkinimui tokiu būdu ir metu, kuris atitinka kreditoriaus teisių turinį (atitinkamas atsiskaitymas), ir kurie buvo atlikti per paskutinius tris mėnesius iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo, gali būti ginčijami, jeigu jų atlikimo metu skolininkas buvo nemokus, o kreditorius apie jo nemokumą žinojo.

Teisiniai veiksmai, kuriais kreditoriui suteiktas užtikrinimas arba patenkintas jo reikalavimas, arba sudarytos sąlygos tokiam užtikrinimui arba patenkinimui pagal jo teisių turinį, gali būti ginčijami, jeigu jie buvo atlikti po pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo ir jeigu tokių veiksmų atlikimo metu kreditorius žinojo apie nemokumą arba apie pasiūlymą iškelti bankroto bylą.

Laikoma, kad kreditorius žinojo apie nemokumą arba apie pasiūlymą iškelti bankroto bylą, jeigu jis žinojo arba turėjo žinoti apie aplinkybes, į kurias atsižvelgiant turėjo būti akivaizdu, kad skolininkas yra nemokus arba kad yra pateiktas pasiūlymas iškelti bankroto bylą.

Laikoma, kad asmenys, kurie tokių veiksmų atlikimo metu buvo užmezgę glaudžius santykius su skolininku, žinojo apie nemokumą ir apie pasiūlymą iškelti bankroto bylą.

Teisiniai veiksmai, kuriais kreditoriui, kuris neturėjo teisės pareikšti reikalavimo arba neturėjo teisės pareikšti reikalavimo tokiu būdu ar tuo metu, suteiktas užtikrinimas arba patenkintas jo reikalavimas, arba sudarytos sąlygos tokiam užtikrinimui arba patenkinimui, gali būti ginčijami:

1. jeigu jie atlikti paskutinį mėnesį prieš pateikiant pasiūlymą iškelti bankroto bylą arba po tokio pasiūlymo pateikimo, arba
2. jeigu jie atlikti antrą arba trečią mėnesį prieš pateikiant pasiūlymą iškelti bankroto bylą ir skolininkas tuo metu buvo nemokus, arba
3. jeigu tokie veiksmai buvo atlikti trečią arba antrą mėnesį prieš pateikiant pasiūlymą iškelti bankroto bylą ir kreditorius veiksmų atlikimo metu žinojo, kad jie bus žalingi bankroto kreditoriams.

Laikoma, kad kreditorius žinojo, jog tokie veiksmai bus žalingi kitiems kreditoriams, jeigu toks kreditorius žinojo arba turėjo žinoti apie aplinkybes, kurios turėjo akivaizdžiai rodyti, kad kreditoriai patirs žalos. Laikoma, kad asmenys, kurie tokių veiksmų atlikimo metu buvo užmezgę glaudžius santykius su skolininku, žinojo, kad bankroto kreditoriai patirs žalos.

Skolininko atlikti teisiniai veiksmai, kuriais tiesiogiai padaroma žalos bankroto kreditoriams, gali būti ginčijami:

1. jeigu jie buvo atlikti per tris mėnesius iki pasiūlymo dėl bankroto bylos iškėlimo pateikimo, jeigu skolininkas tokių veiksmų atlikimo metu buvo nemokus ir jeigu kita šalis žinojo apie nemokumą, arba
2. jeigu jie buvo atlikti pateikus pasiūlymą dėl bankroto bylos iškėlimo ir jeigu kitas asmuo tokių teisinių veiksmų atlikimo metu žinojo arba turėjo žinoti apie nemokumą arba apie pasiūlymą iškelti bankroto bylą.

Visi skolininko teisiniai veiksmai, dėl kurių skolininkas praranda kurias nors teises arba negali jų įgyvendinti, taip pat veiksmai, dėl kurių gali toliau galioti arba gali būti priverstinai vykdomi skolininkui reiškiama piniginiai reikalavimai, laikomi prilygstančiais veiksams, dėl kurių kreditoriai patiria tiesioginės žalos.

Per paskutinius 10 metų iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo arba vėliau skolininko atlikti teisiniai veiksmai, kuriais buvo siekiama sukelti žalos kreditoriams, gali būti ginčijami, jeigu kita šalis žinojo apie skolininko ketinimą tokių veiksmų atlikimo metu. Preziumuojama, kad kita šalis žinojo apie ketinimą, jeigu ji žinojo, kad skolininkui gresia nemokumas ir kad dėl tokių veiksmų kreditoriai patirs žalos.

Laikoma, jog kreditorius žinojo, kad skolininkui gresia nemokumas ir kad dėl tokių veiksmų kreditoriai patirs žalos, jeigu toks kreditorius žinojo arba turėjo žinoti apie aplinkybes, kurios turėjo aiškiai rodyti, kad skolininkas buvo nemokus ir kad tokie veiksmai bus žalingi kreditoriams.

Skolininko ir jam artimų asmenų sudarytos atlygintinės sutartys gali būti ginčijamos, jeigu jomis kreditoriams padaroma tiesioginės žalos. Tokios sutarties negalima ginčyti, jeigu ji buvo sudaryta anksčiau nei dveji metai iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo arba jeigu kita šalis įrodo, kad sutarties sudarymo metu ji nežinojo apie skolininko ketinimus sukelti žalos kreditoriams.

Skolininko teisiniai veiksmai, atlikti neatlygintinai arba už nereikšmingo dydžio atlyginimą, gali būti ginčijami, išskyrus atvejus, kai jie buvo atlikti likus 4 metams iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo. Veiksmai, susiję su pavienėmis nereikšmingos vertės dovanomis, negali būti ginčijami.

Teisiniai veiksmai, kuriais įmonės dalyvis pareiškia reikalavimą grąžinti skolą, panaudotą kapitalui apmokėti, arba kokį nors panašų reikalavimą, negalioja:

1. jeigu jais suteiktas užtikrinimas ir jeigu tokie veiksmai buvo atlikti per penkerius metus iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo arba vėliau;
2. jeigu jais užtikrintas atsiskaitymas ir jeigu tokie veiksmai buvo atlikti likus ne daugiau kaip metams iki pasiūlymo iškelti bankroto bylą pateikimo arba vėliau.

Teisiniai veiksmai, kuriais bendrovės neskelbiamajam akcininkui grąžintas visas įnašas arba jo dalis, arba kuriais visiškai arba iš dalies atsisakyta reikalauti tokio akcininko padengti jam tenkančią patirtų nuostolių dalį, gali būti ginčijami, jeigu sutartis, kuria tokie veiksmai grindžiami, buvo sudaryta paskutiniais metais prieš pateikiant pasiūlymą iškelti bendrovei bankroto bylą arba vėliau. Ši nuostata taikoma ir tais atvejais, kai neskelbiamasis

akcininkas pagal sutartį likviduojamas.

Kai įvykdomas atitinkamas atsiskaitymas, skolininko mokėjimai vekseliu negali būti išreikalauti iš gavėjo, jeigu pagal įstatymą dėl perleidžiamųjų priemonių, gavėjas, atsisakęs priimti mokėjimą, prarastą galimybę reikšti reikalavimą kitiems skolininkams.

Laikoma, kad veiksmai buvo atlikti tuo metu, kai atsirado jų teisinis poveikis.

Jeigu tam, kad teisinis veiksmas turėtų teisinę galią, būtinas įrašas viešoje apskaitos knygoje, registre arba žurnale, laikoma, kad teisinis veiksmas atliktas tuomet, kai įvykdomos kitos išankstinės galiojimo sąlygos, skolininko valios išreiškimas padaryti tokį įrašą tampa privalomas ir kita šalis pateikia prašymą padaryti įrašą apie teisinius pokyčius. Ši nuostata taikoma ir prašymams padaryti įrašą iš anksto siekiant užtikrinti teisę į teisinius pokyčius.

Jeigu teisiniam veiksmui taikoma tam tikra sąlyga arba terminas, atsižvelgiama į jo įvykdymo momentą, o ne į sąlygos įvykdymo arba termino suėjimo momentą.

Galima ginčyti teisinius veiksmus, kuriems atlikti gautas vykdomasis raštas, ir teisinius veiksmus, atliktus per vykdomo procesą.

Jeigu skolininkas už tam tikrų veiksmų atlikimą priėmė tokios vertės atlyginimą, kokios vertės turtas tiesiogiai tapo jo turto dalis, tokius teisinius veiksmus galima ginčyti tik jeigu buvo padaryta tyčinė žala.

Likvidatorius gali skolininko vardu ginčyti skolininko teisinius veiksmus, gavęs teismo sutikimą. Atitinkamas ieškinyis reiškiamas asmeniui, kurio atžvilgiu atlikti ginčijami veiksmai.

Likvidatorius gali reikšti ieškinius, kuriais ginčijami teisiniai veiksmai, pusantrų metų nuo bankroto bylos iškėlimo.

Kiekvienas bankroto kreditorius gali savo vardu ir sąskaita pareikšti ieškinį, kuriuo ginčijami teisiniai veiksmai, jeigu:

- likvidatorius nepareiškė ieškinio, kad užginčytų teisinius veiksmus, per SZ 212 straipsnio 3 dalyje nurodytą laikotarpį, – per tris mėnesius nuo SZ 212 straipsnio 3 dalyje nurodyto laikotarpio pabaigos;
- likvidatorius atsiima ieškinį, kuriuo ginčijami teisiniai veiksmai – per tris mėnesius nuo galutinės nutarties, kuria patvirtintas ieškinio atsiėmimas, paskelbimo teismo elektroninėje skelbimų lentoje;
- jis anksčiau yra paprašęs likvidatoriaus padaryti pareiškimą ir likvidatorius yra pareiškęs, kad jis nereikš ieškinių siekdamas užginčyti teisinius veiksmus, – per tris mėnesius nuo likvidatoriaus pareiškimo paskelbimo teismo elektroninėje skelbimų lentoje;
- jis anksčiau yra paprašęs likvidatoriaus padaryti pareiškimą, bet likvidatorius per tris mėnesius nėra pareiškęs, ar jis reikš ieškinį siekdamas užginčyti teisinius veiksmus, – per tris mėnesius nuo prašymo padaryti tokį pareiškimą paskelbimo.

Jeigu patenkinamas prašymas panaikinti teisinius veiksmus, užginčyti teisiniai veiksmai neturi teisinio poveikio bankrutuojančio subjekto turtui ir kita šalis privalo grąžinti visą materialinę naudą, kurią ji gavo dėl sudaryto užginčyto sandorio, kad ši būtų įtraukta į bankrutuojančio subjekto turta, išskyrus atvejus, kai SZ nurodyta kitaip. Pasiūlymą dėl priverstinio vykdymo remiantis sprendimu, kuriuo patenkintas ieškinyis, kuriuo buvo užginčyti teisiniai veiksmai, gali pateikti likvidatorius skolininko vardu arba bankrutuojančio subjekto turto sąskaita ir bankroto kreditorius savo vardu ir bankroto skolininko arba bankrutuojančio subjekto turto naudai.

Asmuo, neatlygintinai arba už nereikšmingo dydžio atlyginimą priėmęs tam tikrų įsipareigojimų įvykdymą, privalo grąžinti, ką yra gavęs, tik jeigu jis dėl to praturtėjo, išskyrus atvejus, kai jis žinojo arba turėjo žinoti, kad toks įsipareigojimų įvykdymas bus žalingas kreditoriams.

Galutinis sprendimas, priimtas dėl ieškinio, kuriuo užginčyti teisiniai veiksmai, taikomas bankroto skolininkui, bankrutuojančio subjekto turtui ir visiems bankroto kreditoriams, išskyrus atvejus, kai SZ nurodyta kitaip.

Jeigu teismas patenkina prašymą panaikinti teisinius veiksmus, kita šalis privalo grąžinti visą materialinę naudą, kurią ji gavo dėl užginčyto sandorio, kad ji būtų įtraukta į bankrutuojančio subjekto turta. Kai ši nauda vėl įtraukiama į bankrutuojančio subjekto turta, kreditoriai, kurie yra ieškovai, turi pirmumo teisę, kad jų reikalavimai

būtų patenkinti iš tokios naudos proporcingai jų pripažintų reikalavimų sumai.

Skolininko teisiniai veiksmai byloje gali būti ginčijami bet kuriuo metu.

Teisinis veiksmas gali būti ginčijamas pareiškiant ieškinį net kitos šalies įpėdiniui arba kitam universaliam teisių perėmėjui.

Teisinis sandoris gali būti ginčijamas pareiškiant ieškinį kitiems kitos šalies teisių perėmėjams:

1. jeigu įgijimo metu teisių perėmėjas žinojo apie aplinkybes, kuriomis grindžiamas jo teisių perdavėjo turto įgijimo negaliojimas;
2. jeigu įgijimo metu teisių perėmėjas buvo užmezgęs glaudžius santykius su skolininkui, išskyrus atvejus, kai jis gali įrodyti, kad tuo metu jis nežinojo apie aplinkybes, kuriomis grindžiamas jo teisių perdavėjo turto įgijimo negaliojimas;
3. jeigu tai, kas buvo įgyta, buvo perduota teisių perėmėjui neatlygintinai arba už nereikšmingo dydžio atlyginimą.

Iškėlus bankroto bylą atlikti teisiniai veiksmai, kurie lieka galioti pagal pasitikėjimo viešaisiais registrais užtikrinimo nuostatas, gali būti ginčijami pagal nuostatas dėl teisinių veiksmų, atliktų iki bankroto bylos iškėlimo, užginčijimo.

■ Paskutinis naujinimas: 25/06/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.